

Révész Bálint.

Egyszerű, szegény debreczeni czivis fia volt Révész Bálint püspök. A gazdag debreczeni iskola révén aztán

mégis iskolába kerülhetett és az ottani híres kollegiumban lett a legszorgalmasabb növendékek egyike mindaddig, a míg gimnáziumi, bölcsészeti, jogi és hittani tanfolyamot mind elvégezte. Szép érczes hanggal s fogékony kedélyvel és tanulékony elmével megáldva, korán, ugyszólva gyermekkorában kitűnt, a szónoklat iránti hajlama s a legjobb szavalónak és előadónak tartatott társai közt. A felsőbb tanpályákon is mindig megtartá osztályában az első helyet, s a hittani tanfolyamot végezve, a prot. kollégiumokban divó szokás szerint esküdt diák, majd osztálytanító lett, előbb a grammatikai, aztán a felsőbb rhetorikai osztályban és végre kontraszkibai és szeniori hivatalokat is viselvén, az iskolai élet arisztokráciájának minden fokozatain átment a legmagasabbig. Ekkor már mint egyházi szónok is kitűnt

a kollegiumi oratoriumban, sőt a nagy templomban is tartott szónoklata által s a papi hivatalra készülvén, belőle mindenki elsőrangú egyházi szónokot

várt. Ő nem is csalta meg e várakozást. Mint egyházi író is már ekkor kezdte próbálgatni szárnyait és pedig oly sikerrel, hogy diákkori egyházi beszédei közül több a Török és Székács által

teményeiben, melyeket évek múlva becsátott közre s melyek a reform. egyház legkedveltebb imakönyvei az újabbak közt.

Igy haladva, tekintélytől kísérve, a negyvenes évek elején, a mint befejezte szeniori hivatalát, az iskolából egy lépéssel a tanári székbe került, a mennyiben az 1842-iki egyházkerületi gyűlés őt a debreczeni főiskolában az éppen akkor föllállított gyakorlati lelkeszeti tanszékre tanárnul választotta. Az egyház atyái biztak az iskolában tanúsított tehetségeiben és szerzett tanulmányaiban; ő azonban magasabb tudományos képzés után sóvárgott s tanulni akart még, mielőtt taníthasson. Engedelmet kért tehát, hogy két évet külföldi egyetemeken tölthessen, mielőtt tanári székét elfoglalná. A berlini egyetemen fél évet töltött, azután a bázeli, hallei, götttingeni, giesseni, heidelbergi és lipcsei egyetemeken hallgatott egyes előadásokat a szakába tartozók közül. Időközben a hajduböszörményi népes-egyház is lelkeszül választotta; de ő lekötözve érezvén már magát a főiskolának, a választást nem fogadta el. 1844 novemberében tehát elfoglalta tanszékét s tizenegy évig hirdette azon

RÉVÉSZ BÁLINT.

szerkesztett „Beszédtár“-ba is fölvetett, imái közül pedig a legtöbb, csaknem változtatás nélkül jelenhetett meg a „Templomi imák“ ama későbbi gyűj-

totta; de ő lekötözve érezvén már magát a főiskolának, a választást nem fogadta el. 1844 novemberében tehát elfoglalta tanszékét s tizenegy évig hirdette azon

18. n.

VASÁRNAP

A
„Magyar Néplap“
MELLÉKLETE.

1891. Nov.

Révész Bálint.

Egyszerű, szegény debreczeni czivis fia volt Révész Bálint püspök. A gazdag debreczeni iskola révén aztán mégis iskolába kerülhetett és az ottani híres kollegiumban lett a legszorgalmasabb növendékek egyike mindaddig, a míg gimnáziumi, bölcsészeti, jogi és hittani tanfolyamot mind elvégezte. Szép érczes hanggal s fogékony kedélylyel és tanulékony elmével megáldva, korán, ugyszólva gyermekkorában kitűnt, a szónoklat iránti hajlama s a legjobb szavalónak és előadónak tartatott társai közt. A felsőbb tanpályákon is mindig megtartá osztályában az első helyet, s a hittani tanfolyamot végezve, a prot. kollégiumokban divó szokás szerint esküdt diák, majd osztálytanító lett, előbb a grammatikai, azután a felsőbb retorikai osztályban és végre kontraskibai és szeniori hivatalokat is viselvén, az iskolai élet arisztokráciájának minden fokozatain átment a legmagasabbig. Ekkor már mint egyházi szónok is kitűnt a kollegiumi oratoriumban, sőt a nagy templomban is tartott szónoklata által s a papi hivatalra készülvén, belőle mindenki elsőrangú egyházi szónokot

várt. Ő nem is csalta meg e várakozást Mint egyházi író is már ekkor kezdte próbálgatni szárnyait és pedig oly sikerrel, hogy diákkori egyházi beszédei közül több a Török és Székács által

teményeiben, melyeket évek mulva bocsátott közre s melyek a reform. egyház legkedveltebb imakönyvei az újabbak közt.

Igy haladva, tekintélytől kísérve, a negyvenes évek elején, a mint befejezte szeniori hivatalát, az iskolából egy lépéssel a tanári székbe került, a mennyiben az 1842-iki egyházkerületi gyűlés őt a debreczeni főiskolában az éppen akkor föllállított gyakorlati lelkészeti tanszékre tanáruvá választotta. Az egyház atyai biztak az iskolában tanusított tehetségeiben és szerzett tanulmányaiban; ő azonban magasabb tudományos képzés után sóvárgott s tanulni akart még, mielőtt tanithasson. Engedelmet kért tehát, hogy két évet külföldi egyetemeken tölthessen, mielőtt tanári székét elfoglalná. A berlini egyetemen fél évet töltött, azután a bázeli, hallei, göttingeni, giesseni, heidelbergi és lipcei egyetemeken hallgatott egyes előadásokat a szakába tartozók közül. Időközben a hajduböszörményi népes-egyház is lelkészül választotta; de ő lekötelve érezvén már magát a főiskolának, a választást nem fogadta el. 1844 novemberében tehát elfoglalta tanszékét s tizenegy évig hirdette azon

RÉVÉSZ BÁLINT.

szerkesztett „Beszédtár“-ba is fölvetett, imái közül pedig a legtöbb, csaknem változtatás nélkül jelenhetett meg a „Templomi imák“ ama későbbi gyűj-

totta; de ő lekötelve érezvén már magát a főiskolának, a választást nem fogadta el. 1844 novemberében tehát elfoglalta tanszékét s tizenegy évig hirdette azon

Az írógépekről.

ékesszóló ajakkal a gyakorlati lelki-pásztorok tudományát s az egyházi szónoklattan, melynek gyakorlatilag is kitünő mestere volt. Ez idő alatt jelentek meg s nyertek nagy elterjedést: Vasárnapi ünnepi és alkalmi, ugyancsak hétszónapi templomi imái, — egyházszertartási (liturgiai) beszédei, magánhasználatra szánt imakönyve, melyek két, három s több kiadást is érve, ezer meg ezer példányokban vannak elterjedve.

Tizenegy évi tanárkodása alatt egyes fontosabb alkalmakon, kivált nevezetesebb temetéseknel, papi szolgálatot is végzett: folyvást kedvence volt e téren is a debreczeni népnek. S midőn Szoboszlai Pap István halálával (1855) az egyik lelkészi szék megürült, arra közakarattal őt választván meg, tanári hivatalát a debreczeni papsággal cserélte föl. 1856-ban az egyházkerületi főjegyzőségre választatott meg, s e díszes hivatalához még 1860-ban a debreczeni egyházmegye esperesi hivatala is járult. Ez a hármas: lelkészi, esperesi főjegyzői minőségben találta őt Balogh Péter szuperintendens halála, kinek elhunytakor — mig utóda megválasztatnék — helyettes szuperintendensi minőségben az egyházkerület kormányzatának ideiglenes vezetése ráruházott; mig az ápril 20-án felbontott szavazatok őt a szuperintendensi tiszttel véglegesen is fölrüházták.

Révész Bálintban e díszes pozícion sem hazudtolta meg magát az igazi férfias protestáns szellem, s a legnehezebb időkben is helyt állott egyháza és híveirért. Innen támadt nagy népszerűsége, melyet mint a tiszántuli helyi hitv. egyházkerület új szuperintendense évek hosszú sora óta bírt nemcsak Debreczenben és egyházkerületében, de az egész magyar protestáns egyházban, sőt hitfelekezeti különbség nélkül ország-szerte; s mely akkor nyilvánult legjobban, midőn a kerületéhez tartozó egyházak szavazatainak közel $\frac{5}{6}$ részével (471-gyel 577 közül) emelte a szuperintendensi székbe, a reform. egyházkerületek legnépesebbikébe, mely hatodfélszáz egyházgyülekezetben közel 300 ezer lelket számlál.

Ilyen vala, és így élt vala Révész Bálint, e puritán jellemű ref. főpap, ki állásának díszére, egyházának javára dolgozott az Ur szőlőjében és milliók áldását vitte magával fölnyílt sírjába...

Mig kis kezéd...

Mig kis kezéd a zongorának
Billentyűim végig szalad, —
Szemből, oh a régi bánat
Könyvet facsar ki ezalatt.

És „dur“-ba írva bár a dallam
Szemebe szinte könyv vegyül...
Elárulod egy mély sóhajban,
Hogy nem szenvedek egyedül.

Vadász Lajos.

Tagadhatlan, hogy az íróműszerek között első helyen áll a Remington-féle írógép, a melynek a többiek fölött sok jó oldala van. Ennek is, mint a Hughes-telegráfnak, billentyűrendszere van, s minden egyes billentyűre reá van írva a jel, a betű. Ezen a gépen szerkezeténél fogva éppen úgy lehet játszani, mint a zongorán, vagyis, jobban mondva, mint a Hughes-telegráfon: t. i. a gép kezelője esetleg mind a tiz ujját használhatja az íráshoz. Hanem hát csakis ez esetben van a Remington-gépnek a többi fölött előbbisége. A ki ezt nem tudja vele megtenni, s a betűket csupán egy ujjal kopogtatja ki, ép ott van, mintha bármely más olcsóbb gépet pl. a „Hammonia“-t, „Boston“-t vagy „Westfalia“-t, avagy a „Kosmopolit“-ot használná.

Azonban a jeles Remington-gépnek némely megfontolásra méltó hibái is vannak. Az egyik az, hogy az író nem látja a papíron, a mit ír, mert a kis kalapácsok, a melyeknek végein a betűk vannak alkalmazva, alólról fölfelé ütnek s így a papír alsó lapjára irnak. Így voltak legalább a régiebb gépek szerkesztve. A másik baja a gépnek ennél még sokkal komolyabb. Említettük, hogy ezen ép úgy lehet játszani tiz ujjal, mint a Hughes-telegráfon. Igaz; de ha a Hughes-telegráfon véletlenül egyszerre két billentyűt nyom le a telegráfos, ott semmi baj sem történik, mert az elektromos folyam csak akkor zárodik (vagy nyitódik), ha a kommutátor ép a billentyűvel megfelelő betűhöz ér, s ép ezért kívántatik a Hughes-telegrafok óragépein a legszigorúbb egyidejűség. Másképen áll azonban a dolog a Remington-gépekkel. Ha ezen, különben elég subtilis szerkezetű gépen a kezelő véletlen elnézésből, vagy más okból egyszerre két billentyűt nyom le, vagy ujjainak nincs kellő rugalmassága és nem ereszti vissza elég gyorsasággal a megütött billentyűt úgy, hogy ezalatt már megüti a másikat, a két kis kalapács összeakad, a minnek következtében vagy eltörik, vagy meggörbül annyira, hogy helyére többé vissza nem tér. Ilyen esetben, ha hirtelen a szomszéd kalapácsok jönnek működésbe, bizonyos pontig az elgörbültet is magukkal viszik, a mi által épen azért, mert rendeltetésük helyére már nem érhetnek, szintén elgörbülnek. Ez a legnagyobb hibája a különben rendkívül elmés gépnek. Ehhez járul még egy másik körülmény is, t. i., hogy a gép ára 450 márka, a mi ágióval, vámmal és hozatallal együtt meghaladja a 300 forintot. Minthogy pedig nem minden ember adhat ki ilyen gépért: tekintsünk körül, hogy milyen gépek vannak még a forgalomban, a melyek olcsóbbak, de mégis hasznavehetők.

Az olcsóbb gépek uttörőjeül a Hamburgi Guhl és Harbeck varrógép-gyár

czég tekinthető, a mely mintegy 5—6 évvel ezelőtt hozta forgalomba az úgynevezett „Hammonia“ gépet. Ára 60 márka volt. Ez rendkívül egyszerű szerkezeténél fogva Németországban elég elterjedésnek örvendett s sokszorosító czeiokra szolgált. A betűk egy pakfong vonal elébe voltak bevésve, a mely egy kivagott hosszú „vonalban“ előlről hátra mozgott és pedig olyan forma fogas vezeték között, hogy ha a vonalon levő aczél-prizma a fogak valamelyikébe betetalált: mindig egy-egy betű jelent meg a vonalon a nyomtató sín fölött. A fogak mellett azonban fehér alapra fekete betűk voltak festve s így nem volt nehéz észrevenni, hogy mely betű jön a nyomtató sín fölé. Ha most a vonalat lenyomtuk, a betű a papírost érintven, a nyomtatás megtörtént. A vonalat azután egy rugó ismét felnyomta előbbi normális állásába. Mivel azonban az ércbetűkhöz nyomda-festék is szükséges, a vonal és papíros között az írószerkezetben alkalmazott kis dozból folyton nyomda-festékekkel bevont papírszalag jött elő s tulajdonképen ez adta azután a festéket a papírra. A vonal lenyomásával még egy záró-kerék szerkezet is mozgásba jött, a mi vonalat mindig egy betű távollal vitte tovább. A gépen csak egyféle betűk voltak. Mig a fent nevezett czég be nem hozta a „Kosmopolit“ gépet, e sorok írója használt ily „Hammonia“-t sokszorosításra. Igaz ugyan, hogy a nyomtatás lassan ment, de mégis elég gyorsan czélt lehetett érni, a mennyiben egyszerre 5—6 példányt nyomtattunk vele.

A „Hammonia“ gépnek folytatása volt a „Westfalia“. Ez a rendkívül nehézkes gép sohasem vergődött zöld ágra. Tulajdonképen ugyanaz volt, mint a „Hammonia“ azzal a különbséggel, hogy a vonala, a melyre a betűk vésve voltak, a kéz mozgásával haladt egy-közüen. A nehéz vonal körülbelül 1 méter hosszú volt s külön emeltyűvel kellett kezelni. Ára elég nagy volt.

Ezekhez a gépekhez hasonlított a „Boston“ is, a mely mi hozzánk már el sem jutott s szintén nem olcsó.

A Guhl és Harbeck czég 1889-ben hozta forgalomba a „Kosmopolit“ gépet, aránylag elég mérsékelt áron t. i. 150 márkáért.

Az egész szerkezet csinos öntött vastalpaczatra van elhelyezve úgy, hogy bármely asztalra tehető. A talpaczaton négy allvány van: kettő elől, kettő hátul. A két elsőn a nyomtató sín foglal helyet olyan formán, hogy tulajdonképen összeköti a két allványt, a melyek egyszerre mind ágyazatul is szolgálnak a két rugalmas hengernek, a melyek a papírost viszik előre. A hátulso állványok két ruddal s egy kettős fogas ruddal vannak összekötve. A fogas rud, mely a három közül legelől áll, kettős záró fogakkal van ellátva s rajta a fogak

ellenkező irányban bevágva (erről később lesz szó). A középső rud hengeres s az egész írószerkezet vezetésére szolgál; a hátulso négyzetes s a sorok hosszát meghatározó ütközőket vezeti.

Maga az írógépezet könnyű, de merev szerkezetből áll. Elöl ugyanis félkör alakú s ezen félkör középpontjában forog a nyomó emeltyű. Az emeltyű forgópontjától egy negyedrészt távolságban T alakot ölt abból a célból, hogy a valódi nyomtató emeltyűt, mely az írószerkezet közepén látható, bármily állásában lenyomhassa. Ez az alsó emeltyű kettős szolgálatot végez: először az illető betűt nyomja a papírosra, másodsor pedig azzal a végével, a mely mely egészen a csengetyű alá ér, a töle balra látható emeltyűt nyomja le s az írószerkezet egy betű távolságával balról jobbra viszi.

A tengely, a melyen a nyomó emeltyű forog, a szerkezet alatt erős keresztfejet visel, mely vele együtt forog. Erre lehet a rájárat, a melyek a betűket hordják, ráerősíteni. E betűk pedig nem egyebek sokszoros „gummi-bélyegző”-nél, a mely gummilemez a tengellyel együtt mozog s a papíros fölött 4 mm. távolban jár olyanformán, hogy a papír és betülemez között még egy posztódarab van elhelyezve, mely folytonosan tintával van megítatva. A mint a betűk ehhez hozzáérnek, annyi festéket vesznek fel, a mennyi lenyomásukra szükséges.

Mint említettük, az írószerkezet eleje félkör alakban van készítve; ugyanígy van elhelyezve a betűrendszer is a gummi-lemezen. A félkörre betűk és jelek vannak rajzolva, s minden betűnek, illetve jelnek megfelel egy bevágás, a melybe a gömb mögött látható nyomó emeltyűnek egy foga illik. A nyomó emeltyűn még mutató is van, a mely mindig arra a betűre mutat, a mely fölött a nyomó emeltyű áll, természetesen ugyanazon betű lévén a gummi-lemezen is a nyomószög alatt. Ha tehát a mutató A fölött áll s a gombot lenyomjuk: az alsó emeltyű szöge megnyomja a gummi-lemezt s ez A betűt hágy a papírosra stb.

A lemezen azonban két sorban vannak a betűk elhelyezve, természetesen egy középpont körül. S hogy ezeket tetszés szerint használhassuk, az írószerkezet még egy radiális mozgással is el van látva. Ha pl. ez a radiális mozgás, mely egyszerűen a nyomó emeltyűvel kezelhető, ki van húzva: nagy betűk, számok, vagy bizonyos jelek, pl. zárjel, %, törtjel stb. jönnek a papíros fölé. Ha azonban a szerkezet be van tolvá: a kis betűk működnek, nemkülönbön kérdőjel felkiáltójel, a különböző vesszők, idézőjel stb. Ilyen gummi-lemez három pár van a géphez adva, három különböző nagy és kis ABC-vel, egymint nagyszabású lapidár, kisebb lapidár és dült betűk. A gummi-lemezt vasrámájával

30 másodperc alatt ki lehet cserélni. Ha valamelyik lemez elszakadna, vagy elkopnák, pár márkáért megújítható. Ez az egyedüli könnyebben romolható tárgy a gépen.

Mint említettük, a hátsó két állványt egy kettős fogasrud köti össze záró fogakkal. Az emeltyű lenyomásával az írószerkezet egy foggal mindig odébb megy, a fordított fogak pedig meggátolják a visszaugrását. Így az írószerkezet mindig egy betűszélességgel megy odább. Ha azonban nagyobb lézapot akarunk hagyni, pl. két betű vagy szó között: akkor a csengetyű alól balra kilátszó emeltyűt nyomjuk meg ujjunkkal, mire az írószerkezet üresen megy tovább egy vagy több betűszélességgel. Így lehet a közöket tetszés szerint szabályozni.

A hátulso két állványt még egy négyzetes rud is összeköti, a mely a sorok hosszának szabályozóját vezeti s a sorokat is tetszés szerint lehet vele szabályozni. Az írószerkezet hátulso részén ugyanis egy kis csengetyű is van, a mely arra a célra szolgál, hogy ha a sornak vége van, a gép kezelőjét figyelmeztesse új sor kezdésre. Ez pedig úgy történik, hogy az írószerkezetet kezünkkel egy ügyes rántással jobbról balra visszavisszük s az első bal állvány mellett látható kis emeltyűt felemelve, egy foggal tovább toljuk, minek következtében a papíros olyan szépen megy odébb, hogy éppen a legszebb sorok képződnek. Ezen a kis emeltyűn két záró kerék van, ritkább és sűrűbb fogakkal. Ha az emeltyű kapcsát a ritka fogakba helyezzük: nagyobb sortávolságot kapunk; ellenben, ha a sűrűbb fogakat használjuk kisebb sorközök állanak elő.

A gép talpazatán elől, balra van egy más emeltyű is. Ennek célja az, hogy ha hátratóljuk, akkor az egész írószerkezetet pár centiméterrel megemljük, a mikor azután a beirandó papírost be lehet helyezni a rugalmas hengerek közé, a melyek azt tovább viszik a nyomtató sín fölé.

E gépnek kiváló jó oldala, hogy a kéznek sohasem kell sulyt emelni. A nyomó emeltyűt ugyanis egy rugó tartja fenn, lenyomására pedig kevés erő kell. Ilyenformán a géppel óraszámra dolgozhatunk anélkül, hogy kifárasztana. További jó oldala még az, hogy az írás a papíros felső lapjára történvén, ha hibát ejtünk, azt a papírosról ki lehet vakarni s az odaillő betűt tökéletes pontossággal ugyanarra a helyre rávinni. Ilyen javítás még az esetben is megtehető, ha a levél be van fejezve.

Ha a gép kezelőjét munka közben valami akadályozná, hogy szó közepén kell abbahagynia az írást, folytatáskor csupán a nyomó emeltyűt kell egészen jobbra vagy balra tolnia annyira, hogy a nyomó szeg lyukán látni lehessen, mely betűnél történt a megszakítás, illetve abbahagyás.

E gépnek jelenlegi egyedüli hiánya

az, hogy a magyar írást illetőleg hiányzik betűsorozatából az „á” és „é”. Ha tehát ezek a betűk fordulnak elő a leírásban, ezeknél is ép úgy utólagosan kell az ékezeteket felrakni, mint a rendes írásnál a mi azonban némi gyakorlattal gyorsan megy. Én azonban részemről erősen hiszem, hogy ha valaki ilyen ABC-t rendelne meg, a gyárosok a méltányos kívánságnak eleget tennének.

A mi e géppel való írás gyorsaságát illeti, az egészen az illető kezelőtől függ. A kinek gyorsabb áttekintése van az ABC fölött, az gyorsabban fog dolgozni, mint a kinek ez a tehetsége nincs kellőleg kifejlődve. A fő az, hogy csendben és nyugodtan lehessen az ember; más gondok s dolgok ne vonják el figyelmét attól, a mit csinál; akkor valóban meglepő gyorsasággal lehet vele dolgozni. Legalább ez az én tapasztalatom.

Az írást hektográfál 50—60 példányban lehet sokszorosítani; autografia présszel állítólag 15,000 lenyomat készíthető egy példányról.

Konkoly Miklós,

Búcsú a házunktól.

Te ifju évek tisztos, agg tanuja,
Kis sárga ház, az utcza nyilt során:
Fogadj öledbe még ez egyszer újra,
Hisz' többé meg se látlak már talán!
Új gazda jó, a régi emlék elhal,
S temetve lesz az évek menetén,
S vézró szivemben égő fájdalommal,
A búcsút hozzád sirva mondom én!

Nem rajtad mult, hogy tóled mesze térünk,
Te hű valál s mi igazak valánk:
A sors szakít el, régi ellenségünk
Legyőzött végre, meddön harcolánk.
Irigye lón a csendes boldogságnak,
Mely falaid közt biztos honra leit,
Es könyörgésünk hozzá nem hatának,
Az imád-ágra gúnykacaj felett

Sokat beszélhetsz majd az új lakónak:
De becstelentől nincs mit tartanunk,
Csak küzködését láthatod a jónak
Es becület volt mindig jelszavunk;
S míg önkieservünk terhe nyomta vállunk
A mások gondját is megfelezők:
A szerencsétlen ótalmat nyert nálunk
Es pártfogást a búban szenvedők.

Regéld el majdan, téli hideg éjjel,
Ha kandalódban vidám tűz lobog:
Hogy küzdve ámbár ezer sors szeszélylyel,
A szegények is néha boldogok.
Hogy míg ott künn az elemek csatája
Dühöngve dúl a pusztá tér-ken:
A családélet szép harmóniája
Nyugalmat, enyhet áraszt ideben.

S te kis szoba, hol szenvedési árán
Megváltatott a leghivebb anya,
S hol keseregtünk korai halálán,
Hogy mindörökre árván itt hágya:
A messzeségből, hogy ha lelkünk gyásza
Hozzád betér és küszöbödre dől:
Regéld nekünk majd búknak vigaszára
A régen eltűnt mult időről.

S most áldjon Isten, kedves ősi hajlék!
Kis sárga ház az utcza nyilt során!
Hol bu és öröm váltakozva zajlék:
Az öröm honja légy csak ezután!
Új gazda jó, a régi emlék elhal,
S temetve lesz az évek menetén,
S vézró szivemben égő fájdalommal
A búcsút hozzád sirva mondom én . . .

Becsey Sándor.

AZ ÖRÖK KÉRVÉNYEZŐ. Kacziány Ödön rajza.

Kukoricza fosztás.

(A palóc népeletről.)

A kellemes estélyre — mert annak lehet mondani — esti harangszókor — tehát 7 órakor — gyűlnek egybe, az illető gazdánál. Nem hívnak senkit se, a ki elmegy szívesen látják.

Illedelmesen köszönnék, amint belépnek a gazdának vagy a gazda asszonynak, kik azonban mihelyt két fosztó megérkezett, a kamrát elhagyják — nehogy azt mondják róluk, hogy a kukoriczát féltik.

Egymásután érkeznek meg, s a palócoknál általánosan szokásos hosszú köszöntéssel: „szerencsés jó estét, jó munkát, jó vigaszt, jó egészséget . . .“ köszöntik a már letelepülteket. Nem ritka, hogy egyik-másik fiatal legény — vagy mint ők mondják „kis legény“ — pajkosan így köszönt be:

„Kakas Isten jó estét!“
„Réce, rucza fogadja“ — felelnek a többiek.

Miután már mind egybe gyűltek, elhelyezkednek, külön telepednek le a vén asszonyok a kis leány és fiú gyermekekkel, kiknek a „tátos lóról“ „vasorru bábáról“, „óriás leányról“ s egyebekről mesélnek; külön csoportba telepednek az ifjú leányok, menyecskék és legények, a kik dalolással töltik az időt. Hallhatni mindenféle dalt, vigat, búsat, katona, betyárdalt, vagy a mit leginkább szeretik dalolni, gúny dalt; egymásra nótáznak:

Menjünk ki a ligetbe
Ott a világ közepe;
Kössünk ottan bokrétát
Liliumot és rózsát.

Kis Palyának küldjük el,
Ez legyen rá irva fel:
Horvát Juczi kötötte,
Kis Palyának küldötte . . .

Mind mosolyognak e dal hallatára, csak ketten hallgatnak, az egyik plane irul-pírul, s ez kétségkívül Juczi. De Kis Palya se azért legény, hogy hallgasson, hanem hogy vissza vágjon:

Ha kötötte, jól tette,
Kinek küldte elvette.

Erre aztán már a többiek hallgatnak, de nem sokáig, mert Jóska, egy pelyhes állu legényke — ki két menyecske közé telepedett, elkezdte hogy:

A leány gyöngyvirág
Tizenhat esztendeig,
Lilium rózsá szál
Tizennyolcz esztendeig.
De ha idejét haladja,
Csak a legények bofondja!

Ez a nóta pedig szólt, annak a sárga képű leányzónak, a ki elébb Juczira azt a nótát kezdte; de Jóskát is hamar lefűlelték szomszédnéi, vissza tromfoltak neki: „Ne ne! a tejfeles száju! Te is tudsz valamit?“

De Jóska jó politikus, két szomszédnéjét iparkodik lecsendesíteni, azért hát elkezdí:

Nincs szebb madár a fecskénél,
Fehérlábu menyecskénél —
Fehérlábát mosogatja,
Hideg a víz . . . nem állhatja,
— Csókot az orczára!

és nagy hirtelen meg is cselekszi jobbra-balra, van persze kaczagás és menyecske sikogatás; de csakhamar elmúlik minden, mert a derék háziasszony, hogy fukarnak ne mondassák, föltalálja a a turósgaluskát, s a fosztók, nehogy rátartósaknak látszanak, derekasan hozzá látnak.

Legboldogabb az a Jóska gyerek. A

Persze a többiek jó izület nevetnek az ékes rigmuson, különösen Jóska szomszédnéi, kik a Jóska zsebeibe vándorolt kukoricza csövét a kötény alá teremtik.

Ezzel vége a vacsorának, szépen

megköszönik a házigazdának, a ki csak a vacsora végeztével jön a társaságba. Az öreg Ivó József letelepedik a lóczára, rágyújt a makrára és mosolyogva nézi Jóska unokája dévajkodását, a ki az elorzott kukoriczákat körözi szép szomszédasszonyainál. Észre vette a kópé, hogy a kötény alatt rejtőzködnek.

A konyhában Taki Antal rajza.

két menyecske ugyancsak tömi Jóskát, kire irigykedve néznek a többi legények, s a kinek százszorta szaporábban jár a csusza pusztítója mint máskor. A második tálban megérkezik a süttöt — „sütt“ — és főzött — „fött“ kukoricza, igaz, hogy már vén és nem fejes, de az nem tesz semmit se, még a fogatlan banyák is sok kárt tesznek benne. Nehány perc múlva a kukoriczának csak hült helyét látni a tálban, hogy hova lett? Megmondta Jóska:

„Ennek van már keletje
Vándorol a zsebekbe . . .“

Majd meg eszébe jut Jóskának, Horvát Juczi irigye, Julit és ujra nótára gyujt.

Kicsiny vagyok én
Majd m g nővök én
Eszendőre vagy kettőre
Elv szlek majd én.

Oh te piczike!
Ki ne szeretne?
A ki téged nem szeretne
Hunczut a neve! . . .

De még ez se elég a boszuálló Jóskának, mert folytatja a többiek harsogó kaczagása közt, — hogy szinte recseg az ablak —

Nem anyától jettél
Hajnalba születél
Piros-pünkösöd napján
Rózsa fán termettél.

Folytatná Jóska tovább is, de Judit nem azért Judit, hogy hallgasson — vagy akarom mondani eltűrje ezt — hanem, hogy valamiképen haragjának nyomatékot is adjon — erről híres Tar faluban, — felkapott egy cső kukoriczát, s azzal úgy fejbe teremtette Jóskát, mintha az Isten azért teremtette volna Jóska fejét, hogy Juditnak legyen mit betörni. Jóska persze elájult — mert hát ő nagy imponzor, s egyik menyecske ölébe hajtotta szősz-göndör fejét, ki aztán csakhamar magához térítette egy kancsó vizzel.

Azt gondolná az ember, hogy öreg Ivó József megijedt és rátámadt a vérengző Juditra. Nem a! Jozsó bátya mintha semmi se történt volna, mosolyogva mondja: „Ebesont beforr.“

Jóska magához tér, egyet csippent ápolónéján, felemelkedik s visszatér előbbi jókedve s ugyancsak énekli a többi legényekkel:

Szeretem a menyecskéket,
— A barnákat, a szőkékét;
A szőkének kökény szeme
Vitt engem a korhelységre.

Vagy a palócok másik kedvencz dalát:

Melleden termett két rózsá,
Annak vagyon két bimbója:
Egyik szívem gyulasztója,
Másik orcám hervasztója.

Igy folytatódna még tovább is, de a bakter „elkajátotta“ a tizenkettőt. Mind haza felé iparkodnak. Egyik-másik fél a szellemektől, kísértőt keres. Katit, a szép szőke menyecskét Jóska kíséri, mert mind mondják nagyon félténi asszony. — Ühüm! dörmögi Jozsó bátya. A csendes éjen szépen hangzik az ének szó. Jóska széles nagy kedvében dalra gyujt:

A bajuszom csókra való
— Aszongyák, hogy leánycsaló. —
Kis kalapom félre vágva
Ki a legény a csárdába.

Bizonyosan Jóska az első legény!
Aztán elbucszuk a szép Katától s haza „ténfereg“, a hol természetesen egy kis dorgatorium vár reá örökös dévajkodásáért.

B. Sándor Lajos.

Oh, nem gyűlölök senkit . . .

Oh, nem gyűlölök senkit, — megbocsátok;
Felejtve minden bántás, sérelem.
Vád és panasz elhangzott, el az átok;
Szívemnek terhét békén viselem,

Nyugodt vagyok. Már könyvem is kiszáradt,
Nem csordul arczomon végig soha,
Mint a patak, ha medréből kiáradt,
Nyugodtan, zajtalan siet tovább:

igy foly le éitem esendben. Nem zavarja
Szilaj vágy, szenvedély s vérző kinok.
Oh, megviselt nagyon a sors viharja
Gyűlölni nem, — szeretni sem tudok.

Pedig nagyon szerettem egykor én is, —
Mily igazán tudtam szeretni én!
Hogy így csalódnom kelljen mégis . . . mégis,
Nem is álmodtam, sohasem hívém,

Szerettem minden embert, mint barátot,
Én nem bántottam senkit. Am mit ért!
Kit legjobban szerettem, többet ártott
Gúny s rágalommal — a jóságimért.

S a kit oly forrón, lángolón szerettem,
Kiért od' adtam volna életemet.
Más karjában vigan kaczag felettem
Elment. Annyit sem mondott: Eg veled!

— De nem gyűlölök senkit, megbocsátok,
Felejtve minden bántás, sérelem;
Vád és panasz elhangzott, — el az átok,
Szívemnek terhét békén viselem.

K. Pap János.

A hegyek közt.

Ott a falu feletti kopár, törmelékes hegyoldalon legetette Dumitru évek óta az ő kecskéit és juhait. Tulajdonképen a falubeli gazdák kecskéi és juhái voltak az ő gondjaira bízva, de úgy hozzájuk szokott, úgy szerette őket, hogy el sem tudott volna nélkülük élni, jól ismerte mindegyiket, még az erkölcsüket is kitanulta: melyik a szelid és melyik a verekedő, melyik a virgoncz és melyik a komoly. Órákig elbeszélgetett velük, mintha csak értenék szavát. A déli pihenő alatt előveszi kis furulyáját, s elfujja rajta azokat a bús oláh nótákat olyan érzéssel, mintha szívét öntené a dallamba és olyan büszke a csendes kérőzéssel köréje települt hallgatóságra, akár csak egy zongoravirtuóz az őt élénken tapsoló műértő közönségre.

Dumitru már kora gyermeksége óta jár a kecskenyáj nyomában. Eleinte atyjának, a vén Lupujnak volt bojtárja, de mikor az öreget vagy tizenkét év előtt beléttették a gyalulatlan fenyőfakoporsóba, s a gyászdal éneke és a pap könyörgése mellett behantolták a falu feletti dombon levő temetőbe, azóta Dumitru egyedül őrzi a nyáját, s úgy vigyáz reá, mint a szemefényére. Meg is őrízte eddig minden bajtól; a farkas egyet sem vitt el, egy sem tévelyedett meg, csak az elmúlt tavaszon zuhant le a sánta molnár kecskéje a kiálló sziklaoromról; összetörve, holtan vitte haza Dumitru. Meg is siratta. Pedig a kecske maga volt oka vesztének: mindenáron le akarta rágni a zöldelő bokrot a sziklaélen, hiába terelte vissza egyárszor, utóljára is csak felkapaszkodott. Előre tudta azt különben Dumitru, hogy ez lesz a vége, mert ez volt a legengedetlenebb kecskéje. De azért még is megsiratta.

A Dumitru egész világa az ő kecskenyája volt; ezt tudta őrzeni, gondozni,

ápolni; a betegjét gyógyította mindenféle füvel, gyökérrel; a melyik megsérült, azt is lábraállította. Iskolába nem járt soha, az írott betűt nem ismeri; minek is neki? A kecskéi sem tanultak írást és mégis milyen vidámak, milyen boldogok. Ő is olyan mint a kecskéi. Mint azok, ő sem veszi fel az időjárás viszontagságait. Egykedvűen tűrte a júliusi nap forróságát és a novemberi csipős szél hidegét; a zápor elől meghúzódott a sziklanyilásba és ha felhőszakadás dagasztotta meg a hegyi patakot, haza sem ment, hanem ott töltötte az éjet kecskéivel együtt.

Ujabb időben mégis, mintha valami változáson ment volna át a Dumitru kedélye. Gyakrabban ült fel a magas sziklaoromra s órákig nézegette a falut, nézte különösen azt az utolsó kis zselérházat, a melyben lakott Ravéka az ő beteges öreg anyjával. Dumitru azon vette magát észre, hogy Ravéka kezdi kiszorítani a kecskéket szívéből és fejéből. És miért ne? Ravéka karesu volt, mint az őz; nagy fekete szemei jól illettek halvány arczához, melyet gazdag, szénfekete haj körített. És Dumitru? Hát ő olyan huszonhárom év körüli vékony, vézna legényke volt, rokonszenves arczzal, szelid szemekkel; hosszú szőke haja göndör fürtökben gyűrűzött vállaira a báránypőr kucsma alól. Ugy ünneplő ruhában a falu sebb legényei közé lehetett volna számítani, de nem volt ünneplője; hiszen neki vasárnapja sem volt; legnagyobb ünnepeken is ott bódorgott nyájával a hegyoldalon, hova ritkán hozta el a szél a harangszót, csak ebből tudta, hogy más ember ilyenkor templomban van. A tánczoló közbe sem keveredett soha, csak úgy az ajtóból nézte estenden a mások vig mulatságát. Nagyon elszokott már az emberektől, nem is kívánczolt közzejök. Ott szokott áldogálni Ravéka is, ki szintén csak távolról nézte a mulatságot; szegény leány volt, senki sem vitte a tánczba.

Talán ezért tetszett meg ez a leány Dumitrunak; ez is olyan egyedül áll, mint ő, olyan hallgatag és csendes és éppen olyan szegény, mint ő, jól fognak illeni egymáshoz.

Kieszelte szépen, hogy a karácsonyi böjt után, mikor vastag hó borítja a hegyoldalt s nem lehet kihajtani a nyáját, összeesketi őket a pópa és Ravéka felesége lesz neki: összefognak menni lakni és Ravéka főzi a puliszkáját, mennyivel jobban fog ez izleni a mostaninál, melyet anyja készít számára. Az ingét is szebben fogja kivarni a felesége, mint az anyja.

Napokon, heteken át szötte a szép terveket, rajzolta a kedves képeket: milyen lesz az élet, ha Ravéka lesz majd a felesége. S mikor estenden haza terelte nyáját, s az utolsó kecskével is beszámolt a kicsi zsellérekunyhóban, melynek ajtajában várta őt az a leány,

kiről éjjel-nappal álmodott: akkor nem ment haza, hanem ott maradt s elbeszélte Ravékának a mit álmodott, a mit gondolt: ma ezt, holnap amazt, de mindegyiknek csak egy volt az értelme: milyen jó dolog lesz az, ha Ravéka lesz az ő felesége. Ez pedig nagy bámuló szemekkel haligatta az egyszerre beszédessé vált legényt, legföllebb csak azt hagyta rá, hogy bizony jó lesz az!

Dumitru mindinkább belmelegedett a beszédbe; sokszor csak az éjfélt vetette haza. Ravéka nem marasztotta, ha menni akart, nem küldte, ha sokáig maradt; egykedvűen hallgatta beszédét, legföllebb csak annyit mondott, hogy bizony jó lesz az.

* * *

Ez alatt telt az idő; a hosszú nyári napok kezdtek rövidülni; ért a kukoricza és fonnyadt a kolompér szára; a patak vizét is hűvösebbnek érezte Dumitru, mikor reggelenként átgázolt rajta a hegyoldal felé, melynek kiaszott legelője ugyancsak sovány táplálékot nyújtott a kecskének. Nem sokat törődött ezzel Dumitru; annyiszor látta ő az évszakok váltakozását, hogy a mostanit is közönyösen nézte volna, ha nincs a háttérben karácsony, mely minden muló nappal közelebb jött, közelebb hozta az ő boldogságát.

Vajjon közelebb hozta-e?

A nyár folyama alatt sok minden megváltozott a faluban; Ravéka nem várt többé a kecskepásztorra a zsellérház előtt; mindig sietős dolga volt, ha futólag találkozott vele; enyelgését nem viszonozta, nem is túrta, a szép beszédet sem hallgatta végig. Dumitru ez nem is aggasztotta. Ravéka szegény leány, két keze munkája után él, nem ér reá az estét vele eltölteni.

Meg volt nyugodva, mert nem tudta, a mit az emberek mind tudtak a faluban, hogy az urfi, a jegyzőnek újonnan választott segédje szemét vetett a szép Ravékára, ki az urfiért tuladott szegény Dumitrun. Mindezeket nem tudta, s ezét volt meg nyugodva.

De mikor egy szép augusztusi délután a vén Mária, a vén javasasszony burjánokat gyűjtögetve feljött hozzá, a sziklaormon merengőhöz és szóbeszéd közben elmondta az urfi dolgát Ravékával, hej, de elborult a Dumitru lelke. Egyszerre sötét lett körülötte a világ, még a nézése is úgy elsötétült, hogy a vén Mária jónak látta eloldalogni.

Aznap korábban hajtott haza a nyáját és mint mindig, most is egyenesen a zsellérkunyhó felé tartott. Ravékát ugyan nem találta otthon, de el volt határozva hazajövetelét bevárni. Ott őgyelgett a ház körül sötét gondolataival tépelődve, s már öreg éjszaka volt, mikor Ravéka haza felé tartott. Dumitru eléje állott, nem tett neki szemrehányásokat, nem is tudakolta, honnét jön ily későn, csak azt kér-

dezte, hogy tudja-e Ravéka, hogy az ő esküvőjük karácsony után lesz? A választ már csak úgy félalomban hallotta: hogy ők nem valók egymáshoz, mindketten nagyon szegények. Verje ki őt Dumitru a fejéből s keressen más leányt, kap a faluban különbet is nálánál.

Dumitru csak azon vette magát észre, hogy egyedül áll a sötét éjszakában. Haza támolygott, kemény fekhelyére vetette magát, hol megeredtek könyei és ő, ki atyját is száraz szemmel kíséerte ki a temetőbe, most zokogott keservesen. De hajnalban azért csak kihajtott a kecskéit; felült a sziklaormóra és le nem vette szemét a zsellérháztól, melyben Ravéka lakott. Ugy fájt valami ott a szive körül, ha arra a házikóra nézett és még sem tudta róla szemét levenni.

* * *

A vihar kitombolta magát, a nehéz sötétfelhők elhúzódtak, az ég ismét nyájasan mosolygott, csak a hegyi patak hömpölygött alá ha agos zugással, magasra locsesantva iszapos, sárga hullámaikat. De a víz is apadóban volt, mikor Dumitru haza felé indult nyájával. Épen partra akart szállani, midőn az átkelő alatt a vízbe hajló égerfa gyökerei közt valami fehéret lát ringani. Már csak megnézi, mi az. Megnézte és ráismert Ravékára, kinek szétbomlott feketé haja beleakadt a gyökérzetbe, holt testét pedig ott ringatták a tovasikló hullámok. Dumitru meredten nézte a szeretett leány alakját; szívében egy percze elmúlt a fájdalom, hogy azután tízszeres erővel törjön ki. Gondosan kibontotta a haját a gyökérzet közül; lemosta az összetört arczról a vért és iszapot és a partra fektette a drága halottat. Azután körülhordozta vérben forgó szeméit s gyors léptekkel rohant a falu felé.

Az urfi éppen magányos vacsoráját költé el, midőn Dumitru, mint a haragos vihar rontott szobájába, s egy pillanat alatt torkába döfte hosszú kését. Egy ideig nézte a csábító halálküzdelmét, azután egész nyugodtan visszatért a patak partjára; ott leült a Ravéka holt teste mellé és beszélt neki sok mindent, úgy mint nyár elején, mikor a csukott szemek merengőn néztek rá, mikor a néma ajkak azt mondogatták, hogy jó lesz.

Itt találtak reá a csendőrök, kiket minden ellenkezés nélkül követett.

* * *

Pár hónap múlva összeültek a törvénytudó urak és Leszkucz Dumitru aluj Lupuj-t a büntető törvénykönyv 279. §-a szerint minősített szándékos emberölésben mondták ki bűnösnek, s tekintve vádlott bűntelen előéletét és egyéb enyhítő körülményeket, őt tíz évi fegyházra ítélték.

Kun Róbert.

Putifárné.

Putifárné csúf esetét
Minden ember tudja,
— Sok ezer év amióta
A világot futja.

Minden ember megmosolygja
S mind azt hiszi: érti,
S újra-újra — sunyi képpel —
Suttogva ismétli.

Pedig ha jól átértenék
Mi az igaz benne,
Akkor tudom, mosolyogni
Csepp kedve se lenne.

Mert miről szól e történet?
Miről is ad számot? . . .
Hogy valaki, valakitől
Valamire vágyott . . .

Ugyan kérem — ne mondjunk rá
Tul szigorú vádat,
Mert megannyi: Putifárnék
Szívünkbe a — vágyak.

S a szerencse? — — épp mint Józsel
Csak futásra gondol . . .
S már „boldog“ ki foszlányt téphet
A köpenyeg-rengyéből.

A. Ziska grófnő.

Egy szép asszonyhoz.

I.

Miért is láttalak meg?
S ha sorsom ez vala,
Miért lettél szívemnek
Öldöklő anyyala?
S ha már ily lángra keltél,
Miért nem vagy enyém?
S ha másnak születtél,
Minek születtem én?!

II.

Azért, hogy nem szeretsz
Szép asszony engemet,
Tudok szeretni én,
Tudok kettő helyett!

Ó de érné csak egy könyved
Szőke asszony, keresztifámat:
Ez egy könyvert még ott lenni is —
Milliószor áldanálak!

III.

Nem lehetek soha boldog
Te' véled, nélküléd:
Véled élni boldogságban
Tiltja a bús végezet.

Nélküled meg tiltja szívem,
Mely örökké csak tied, —
Nem lehetek soha boldog
Te' véled se' nélküléd!

IV.

Temető virágok
Kedvesink porából . . .
Nem vidulok rájok
Mint egyéb virágon.

Míntha csak szerelmem
Bús virágát látnám:
Ezt is úgy neveltem —,
Boldogságom árán . . .

Haan Béla.

LENA.

VITTORIO BERSEZIO REGÉNYE).

Olaszból fordította: V. SZŐCS GÉZA.

(Folytatás.)

XIX.

Federico gróf.

Az Elvira marquisnő jegyese nagy felkizavarral távozott el menyasszonya házából. Érezte, hogy a Lena képe folyton előtte van, bármit tegyen is, nem képes tőle menekülni.

Tehát, csakugyan szeretné-e a szép kereskedő leányt! Vajjon nem cselekedett helytelenül, a miért felajánlotta tárczáját a Lena szüleinek.

XX.

Betegség mindenfelé.

A jó Catarina asszony egész napjait leánya beteg-ágya mellett töltötte, ki rendkívül elfogyott egy pár nap alatt, és sokat szenvedett. A derék asszony azonban úgy megerőltette magát a beteg-ápolással, hogy egy nap az orvos, ki a leányt akarta meglátogatni, az anyát találta betegen.

Hidegláz vett erőt rajta.

— Szegény anyám — nagyon rosszul van? — kérde a lábbadozó Lena.

— Na, nincs semmi baj — mondta a jóképű öreg orvos — jobban lesz egy pár nap alatt.

Hanem bizony „pár nap“-ból pár hét is lett, s a beteg folytonosan szenvedett. Igyekezett szegény mosolyt erőltetni arczára, mikor leánya reánézett, de ebbeli igyekezete legtöbbször cserben hagyta szegényt.

— Ugy tetszik nekem, hogy szegény anyám mind rosszabbul van — mondta egy délután Lena az orvosnak.

— Majd meglátjuk estére, vagy holnap — felelte az. Mindenesetre, nem kicsinylendő dolog — kicsit súlyos — ha jól vesszük, nagyon is súlyos — csak bátorság, gyermekem, nem kell kétségbe esni mindenesetre eljövök még ma este.

Mialatt az orvos távozni akart s Lena kétségbeesetten tépelődött egy rémes, vészes gondolattal, melyet hiába igyekezett kivenni agyából, megnyílt az ajtó, s belépett rajta Santaflora marquisné, és leánya, Elvira.

— Azt hallottam, hogy édes anyád nagyon beteg — mondá Elvira résztvevő hangon.

— Oh, nagyon, nagyon — felelte Lena könyes szemekkel.

— Szegény! Igazán, szivemből sajnállak. Bátorság kedvesem.

— Hisz ez kellene! Ezt mondta az orvos is.

— Bizonyos vagyok benne, hogy nem lesz semmi komolyabb baj.

— Dehogy nem — hisz annyira szenved szegény.

— Nem akartuk volna különben zavarni — szölt közbe Santaflora marquisné — de Lena holnap utazik, és minden áron akarta látni az ő legkedvesebb barátját.

— Hogyan — már holnap utazik?

— Igen — nászutra mennek — felelte a főrangú nő.

Lena végtelen gyöngédséggel ölelte át előkelő barátját.

— Isten veled tehát — talán örökre — és sirt.

— Hát te — édes Lenám? kérdezte Elvira.

— Ah, én — én — nem tudom.

— Ne busulj, édesem. Két-három hó alatt bizonyosan visszatérek. Addig is: minden két héten írok neked.

— Köszönöm — szivemből köszönöm.

— Üdvözölje édes anyját nevünkben, és legyen bátor kedvesem — szölt az Elvira anyja. — A mielőtti viszontlátásra! Lena átölelte még egyszer Elvirát és édes anyjához sietett, ki lázban feküdt folyton.

XXI.

Szomorúság.

A szegény asszony megbetegedésének napján az öreg Guglietti e szavakat intézte leányához:

— No, találd ki, hogy kivel találkoztam én ma az utcán.

— Ugyan kivel? — kérdezte Lena, hogy kérdezzen valamit.

— Borbotti rokonnal.

A beteg felemelte fejét.

— Beszértél-e vele?

— Igen. Elmentem volna mellette, mert polgári ruhában volt — de ő ismert reám és szólított meg. Azt mondta, hogy kinevezték első osztályu kapitánynak, ide Torinóba.

— Itt van a felesége is? kérdezte érdeklődéssel a beteg.

— Természetesen.

— Mondtad neki, hogy beteg vagyok?

— Nem jött erről szó — aztán te nem is vagy olyan rosszul, hogy uton-utfélen elpanaszokdjam róla.

— Ugy szeretném látni Magdolnát! Hisz mi annyira ragaszkodtunk egymáshoz régen! Azért Gerolamo, ha jót akarsz tenni velem, menj el a testvéredhez, s kérd meg, hogy ne haragudjék reám — s jöjjön el engem meglátogatni. — Mondd meg, hogy sohasem akartam igazában megsérteni.

— Hisz ők sértettek meg minket — dunnyogta az öreg ember.

— Látod, még ennyit sem akarsz megtenni a kedvemért — felelte panaszosan az asszony.

— No jól van — légy csak nyugodt elmegyek holnap hozzá, és elhívom hozzád — de bizony másnap — akkor volt, mikor Elviráék meglátogatták Lenát, elfeledte az öreg, hogy hová kellene elmennie, mert szegény felesége nagyon rosszul volt.

— No, mit mondott az orvos? — kérdezte az öreg, éppen akkor érkezve meg, mikor a marquisné-ék elmentek.

Lena csak sirt — ez volt minden felelete.

— Ne busulj édesem — vigasztalta az öreg. Tudod, hogy milyenek az orvosok.

— De, nagyon rosszul van szegény anyám. Jer hozzá.

A beteg szendergett. Lázas szender volt az, mely nem üdit, hanem gyöttri az idegeket, s viziókat láttat a beteggel, kinek ebben a küzdésben elfogy minden ereje.

A szegény beteg végre körülnézve, könyes szemekkel susogta:

— Szegény, szép Lenám — mi lesz belőled... Aztán férjéhez fordult:

— Rád bízom szegény leányunkat — ügyelj rá.

Estefelé csakugyan eljött az orvos.

— Hát csakugyan olyan rosszul van — betegünk? kérdezte Gerolamo.

— Nagyon komoly. Eljött az az idő, mikor a tudomány már nem sokat segíthet — ha csak az isteni gondviselés.

(Folyt. köv.)

Képtalány.

S Z Á M R E J T V É N Y .

SZÁSZ GYULÁTÓL.

- 12, 4, 31, 5, 38, 63, 55 Németország egy városa.
 47, 50, 1, 6, 29, 18, 35, 11, Az orosz állam ostora.
 19, 36, 53, 10, 49, 24. Erdélyországnak megyéje.
 51, 20, 34, 24, 38, 21, 44. Magyar nemzet büszkesége.
 12, 8, 15, 41, 13, 59, 42, 3. Karthágói híres vezér.
 39, 26, 9, 29, 54, 31. Férli e nélkül mit sem ér.
 61, 13, 37, 14, 65. Kertben, mezőn egyaránt nő.
 58, 3, 30, 2, 15, 33, 27, 23. E nevet viseli sok nő.
 60, 45, 7, 66, 53, 2, 11. Barátság e nélkül nem áll.
 22, 62, 34, 17, 52. Ez magyar földön folydogál.
 32, 4, 57, 40, 47. A gyárakban ilyen is van.
 46, 65, 16, 35. Használják a háboruban.
 25, 28, 15, 54. Kedélyünket fölvidítja.
 55, 48, 64, 24, 49. Ez pediglen lehangolja.
 43. Abécze másahangzója.
 1-66. Goethének egy szép mondája.

A mult számban közölt talányok megfejtése:

A képtalányé:

Képeddel alszom el,
 Képeddel ébredek.

A négyszög rejtvényé:

Nóna — Olaj — Nana — Ajax.